

Slovenski dom

Štev. 274.

V Ljubljani, sobota 3. decembra 1938.

Leto III

V torek - podpis francosko nemške skupne izjave o nenapadanju

Pariz, 3. dec. V torek, 6. t. m., bo prispel v Pariz nemški zunanji minister von Ribbentrop, da podpiše francosko-nemško izjavo o nenapadanju. Ribbentrop bo dopoldne gost predsednika francoske vlade Daladierja, zvečer pa bo priredil gostu na čast večerjo zunanji minister Bonnet. V sredo pa bo v čast von Ribbentropa slovesno kosilo v nemškem poslanstvu. Von Ribbentrop se bo vrnil v Nemčijo v četrtek.

Francosko-nemška izjava bo podpisana v torek popoldne po kosilu, ki ga bo Daladier priredil na čast nemškemu zunanjemu ministru v. Ribbentropu. Po podpisu bodo tudi obširni politični razgovori med v. Ribbentropom, Daladierom in Bonnetom, nakar bodo ministri sprejeli zastopnike tiska in jim podali skupno izjavo.

Berlin, 3. dec. o. Vse nemško časopisje poroča o pomenu Ribbentropovega potovanja v Pariz. »Völkischer Beobachter« pravi, da je zdaj nastopil čas, ko Francija in Nemčija ne bosta več ločeni. Med nemškim in francoskim narodom ni naravnih nasprotij in ovir, marveč samo umetne. Nemško ljudstvo ni nikdar izgubilo stvarnega čuta za zdravo razmerje s

svojim velikim zahodnim sosedom. Oba naroda torej zdaj enako veselo pozdravljata važni dogodek v Parizu.

Drugi listi navajajo Hitlerjeve izjave glede razmerja med Nemčijo in Francijo ter pravijo, da je Hitler ne samo letos, marveč ves čas, kar je na oblasti, poudarjal, da nima Nemčija do Francije več nikakih zahtev glede ozemlja, marveč da si želi z njo poštenega sporazuma. Tudi v Franciji so bili ljudje in skupine, ki so delali za zblizanje med obema narodoma. Prvi uspeh tega dela je podpis francosko-nemške izjave o nenapadanju.

Vesti 3. decembra

Japonci so končali vse priprave za novo ofenzivo od Hankova v notranjost Kitajske. Začetek ofenzive je določen za prihodnji teden.

Novi predsednik turške republike İsmet İnönü bo v kratkem odšel na daljše potovanje po državi, da se seznani s potrebami prebivalstva.

Količine za uvoz blaga v Italijo v prihodnjem letu je po tridnevnem delu določila italijanska komisija pod Mussolinijevim predsedstvom.

Angleški letalski minister Wood je včeraj priletel v Pariz in si bo ogledal nekaj državnih letalskih tovorn ter letalsko razstavo v Parizu.

70 hiš so razstrelili angleški vojniki v palestinski vasi El Lehma, kjer so Arabci iz vasi uničili neki angleški oklopni avtomobil.

Svedska vlada bo prihodnje dni imenovala svojega stalnega diplomatskega zastopnika v nacionalistični Španiji.

Na včerajšnji seji madžarske zbornice so sprejeli v parlament 16 poslancev iz pokrajin, ki so prišle pod Madžarsko po dunajski razsodbi.

Trije angleški vojniki iz palestinske vojske so pred dvema dnevi pobegnili s tankom čez mejo v Sirijo. Francoski vojniki so jih mogli ustaviti šele blizu Tripolisa v severni Siriji. Angleži so dejali, da so pobegnili, ker se ne marajo več bojevati proti Arabcem.

Velik volivni govor je imel včeraj Hitler v sudetskem središču Reichenbergu. V nedeljo bodo namreč v vsem na novo zasedenem ozemlju dopolnilne volitve za nemški državni zbor. V govoru je Hitler dejal, da je narodni socializem ustvaril novo Nemčijo in jo bo povedel do neslutnih zmag.

Predsednik holandske vlade Colin je na včerajšnji seji poslanske zbornice zavrnil zahteve socialistov, da bi vlada dovolila neomejeno priseljevanje Judov iz Nemčije. Dejal je, da Holandija dovolj nemškim Judom samo prehod čez svoje ozemlje, drugega pa ne, ker ostale evropske države tudi ne ravna drugače.

Poveljstvo poljske vojske je zbralo močne vojaške oddelke ob meji Podkarpatske Rusije. Boje se, da bodo Poljaki izvajali kake obmejne spopade, da bi lahko vdrli na karpatsko ozemlje.

Konferenca za Palestino, ki jo pripravljata angleška vlada, bo sklicana v Londonu prve dni januarja.

Mednarodni odbor, ki pripravlja odhod tujih prostovoljcev iz Španije, je svoje delo v Barceloni končal in bo odpotoval v Madrid, da organizira odhod prostovoljcev tudi od tam.

Italijansko časopisje je za 20 letnico naše države prineslo lepe in simpatične članke, v katerih poudarja pomen tega jubileja in pomen volitev 11. decembra.

1000 judovskih otrok iz Nemčije in Avstrije bo do konca prihodnjega tedna dopotovalo v Anglijo, kjer jih bodo dali v rejo raznim judovskim rodbinam.

Ni je sile, ki bi spremenila sedanje meje med Madžarsko in Rumunijo, je izjavil romunski zunanji minister Petrescu Comnen angleškemu časnikarju Wardu Priceu. Pač pa bi mogli Madžarska in Rumunija govoriti o izmenjavi manjšin.

Proti nemškim zahtevam glede vrnitve kolonij je imel oster govor angleški poslanec Sandys.

Vladar Transjordanije, Emir Abdulah, je imel v Jeruzalemu važne politične razgovore z angleškim visokim komisarjem.

Slavnostna proslava 20 letnice Jugoslavije je bila 1. decembra zvečer v Pragi pod pokroviteljstvom zunanjega ministra dr. Chvalkovskega. Na sporedu proslave je bil koncert, na katerem je sodeloval tudi praški pevski zbor »Smetana«. Proslav se je udeležilo več ministrov, generalov in drugih odličnih osebnosti iz češkoslovaškega javnega življenja.

Nemško potniško letalo družbe »Lufthansa« se je blizu Dunaja vnelo in treščilo na tla. Vsi potniki in posadka so bili precej hudo ranjeni.

Slovaška vlada zahteva od osrednje češkoslovaške vlade, naj imenuje za poslanke v tistih državah, kjer žive slovaški izseljenci v večjem številu, Slovake.

Dan za obisk češkoslovaškega zunanjega ministra dr. Chvalkovskega v Berlinu še ni določen, tako uradno izjavljajo v Pragi.

Pogreb pokojne norveške kraljice je določen za 18. decembra.

Med nemškimi in angleškimi rudarskimi družbami so se začela pogajanja za ustanovitev mednarodnega premogovnega kartela.

Davke in takse na kolesa bodo z novim letom odpravili v Italiji in je vlada že izdala potrebno uredbo. Tak ukrep v Jugoslaviji bi z veselim pozdravilo tudi četrt milijona slovenskih kolesarjev.

Italijanska vlada bo odsele podeljevala posebno častno državljanstvo zaslužnim mohamedancem v svojih afriških pokrajinah.

Kostanja mu niso spekli, pa je zažgal hlev

Maribor, 3. dec. Dne 12. oktobra je nastal v Podložu pri Ptujski gori pri posestniku Simonu Melavniku požar, ki je uničil hlev. Požar je podtaknil domači 32 letni sin Simon, ki je potem, ko je že ožen obhajal poslopje, branil očetu in sosedom, da bi rešili živino. Omenjenega dne so pri Melavniku mlatili, pa si je sin Simon izgovoril za večerjo pečen kostanj. Ko je prišel v kuhinjo, mu je sestra dejala, da kostanja ni pekla, pač pa ga je dobil drugi večer. Simon se je zaradi tega tako razburil, da je odšel v hlev ter ga zažgal. Oviral je potem gasilce, ki so skušali ogenj pogasiti. Zaradi tega dejanja je prišel Simon Melavnik danes pred sodnike mariborskega okrožnega sodišča. Dejanje priznava, pravi pa, da je bil silovito jezen, ker je oče pred nekaj dnevi izgubil neko pravdo, pa je moral dati svoji jezi duška. Simon je menda duševno nekoliko zaostal. V šolo ni hodil ter ni posebno bister. Kljub temu pa je služil vojske in tudi sodni zdravnik pravi, da je za svoje dejanje odgovoren. Razprava ob času poročila traja.

Posledice ponesrečene stavke v Franciji

Kazenski ukrepi vlade proti državnim in zasebnim nameščencem

Pariz, 3. dec. o. Francoska vlada bo takoj začela izvajati napovedane kazenske ukrepe proti vsem državnim uslužbencem, ki so se udeležili ponesrečene stavke zadnjega novembra. Predsednik vlade Daladier je včeraj imel dolg razgovor z delovnim ministrom Pomaretom glede kazenskih korakov, ki jih bo vlada storila proti uslužbencem in stavkojočemu delavstvu v zasebnih podjetjih.

Vlada je izključila iz vseh uradnih organizacij in odpuštila iz vseh državnih podjetij ter ustanov, ki so pod državnim nadzorom, vse voditelje levičarske glavne delavske zveze, ki so pripravljali zadnjo politično stavko. Tako je glavni tajnik levičarske delovne zveze in voditelj levičarskih strokovnih organizacij Jouhaux takoj izgubil mesto v upravnem svetu državne banke. Dalje je vlada odstavila kot zastopnika Francije v mednarodnem delovnem uradu pri Zvezi narodov, kjer je dobival plačo 300.000 švicarskih frankov na leto. Jouhaux je bil izključen takoj tudi iz raznih drugih uradnih odborov državnih podjetij. Vsa ta mesta so rdečemu delavskemu voditelju poleg trgovine z orožjem za rdečo barcelonsko vlado nesla toliko, da je spadal poleg bivšega ministrskega predsednika Bluma med najbogatejše ljudi v Franciji. Drugi tajnik delavske zveze Semard je odstavljen z mesta v upravnem svetu francoskih državnih železnice, ravno tako tudi tretji tajnik te organizacije Jarriglion. Glavni tajnik strokovne zveze učiteljev Delmas je izgubil mesto v višjem državnem svetu za ljudsko vzgojo. Začele so se tudi že disciplinarne preiskave in sodno postopanje proti večjemu številu višjih in nižjih uradnikov, ki so hujskali na stavko ali so se udeležili. Vsi ti bodo kaznovani v globami in z zaporom od šest dni do pet let, kakor določa zakon.

Večina velikih letalskih, avtomobilskih in drugih tovorn v Parizu ter okolici je zaprla obrate ter odpuštila delavstvo. Lastniki izjavljajo, da jih kolektivne pogodbe z delavstvom, sklenjene lani, ne vežejo več, ker so delavci začeli stavkati iz političnih razlogov, ne da bi bilo prej uvedeno po-

Neredi v Romuniji

Bukarešta, 3. decembra. o. Ker je po vsej Romuniji razglašeno izjemno stanje, ne prihaja nič vesti o tem, kakšen je položaj po umoru voditeljev Zelezne garde. Madžarska poročila pravijo, da se demonstracije in nasilja proti Judom ter njihovim uradnim pokroviteljem nadaljujejo. Madžarska poročila pravijo, da je Zelezna garda v Černovicah požgala vse sinagoge in uničila veliko judovskih trgovin. Pet sinagog je zgorelo tudi v Temešvaru. Podobni neredi so bili organizirani po vsej državi. Vojaštvo je v stalni pripravljenosti, ker se boje, da bi Zelezna garda zaradi umora svojega voditelja ne poskušala zaneti splošen prevrat. Oblasti so dobile nalog, da morajo brezobzirno zadušiti vsak tak poskus.

Tajna oddajna radijska postaja za politično propagando odkrita v Ljubljani

Ljubljana, 3. decembra. Ljubljanska policija je v sredo zvečer izvedla preiskavo v stanovanju »Jutrovega« urednika Cora Skodlarja, ker je ugotovila, da je neka skupina ljudi v tem stanovanju uredila tajno radijsko oddajno in sprejemno postajo. Stanovanje je v hiši Pokojinskega zavoda na Miklošičevi cesti 34 na vrhu. Tajna oddajna postaja je delovala nekaj dni. Prve oddaje so bile zgolj tehnično poskusnega značaja. Ker je postaja oddajala z energijo, da jo je bilo moči slišati po vsej Evropi, so jo seveda ujeli tudi ljubljanski poslušalci radia in med njimi oblast. Sprva so mislili, da gre za poskus kakega amaterja, toda po začetnih oddajah je nova postaja pokazala pravo barvo. Začela je s silovito politično gonjo proti sedanji vladi in sedanjemu redu v državi, napadala predsednika dr. Stojadinovića, dr. Korošca in politiko sedanje vlade ter širila izmišljene, zlobne vesti o vladnem delu in o osebnostih v sedanji vladi. Iz tega je bil očitno razviden namen, da je postaja urejena nalašč za volitve in naj služi za propagando določenih političnih skupin. S pomočjo najmodernejših tehničnih priprav je policija takoj našla mesto, kjer je bila montirana tajna postaja. V sredo zvečer so policijski organi obkolili omenjeno hišo na Miklošičevi cesti. Ker jim v stanovanju »Jutrovega« urednika Skodlarja niso hoteli odpreti, so morali v stanovanje vlomiti in so dobili oddajalec in flagrantni. Dva izmed njih sta pobegnila, pač pa so policijski organi prijeli mešnega uradnika Rudolfa Marinčiča, podstarosta viškega Sokola na Viču, kije pri tej politični oddajni postaji imel vlogo napovedovalca. V tre-

ravnalno postopanje kakor določajo podobe. Tako je zdaj v Parizu in okolici okrog pol milijona ljudi brez zaslužka. Stroške za stavko, katero je zapovedala Moskva, nosijo, kakor vedno in povsod delavci, in sicer najsiromašnejši med njimi.

Socialistična stranka je sinoči imela v Zimskem dirkališču zborovanje, na katerem so govorili glavni tajnik stranke Faure, Leon Blum in bivši finančni minister Auriol, ki ga dolže, da je razmetal: kdo ve kam 8-milijardno posojilo za državno obrambo. Govorniki so napadli Daladie-

rovo vlado ter napovedali neizprosni boj socialistov proti Daladieru.

Predsednik vlade Daladier je včeraj izjavil zastopnikom tiska naslednje:

Vlada je pozvala na sodelovanje in sporazumno delo delodajalce in delavce. To je mogoče posebno sedaj, ko je velika večina delavstva odbila sodelovanje pri splošni stavki. Vsem prefektom sem naročil, da naj čimprej ukreduje vse potrebno, da bi se delavci vrnili na delo in da bi se tako v vseh podjetjih zopet začelo normalno delati. Vlada pa poudarja, da so dogodki z dne 30. novembra kršili delovne pogodbe in tako spremenili temelje, na katerih slone kolektivne delovne pogodbe. Vendar pa se delovni pogoji ne bodo spremenili, posebno pa ne meza in druge prednosti, ki jih uživajo delavci. Pač pa je vlada prepričana, da so podani vsi pogoji za normalno delo v podjetju.

Nov spor med Francijo in Italijo

zaradi protifrancoskih demonstracij na zadnji seji fašistovske zbornice

Rim, 3. decembra. o. Francoski poslanik Francois-Poncet je včeraj obiskal italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana in v imenu svoje vlade ugovarjal proti demonstracijam na račun Francije, do katerih je prišlo na zadnji seji fašistične zbornice. Tedaj so fašistični poslanci vzvikali, da mora Francija Italiji dati Tunis, Korsiko in obalne pokrajine do Nice. Zaradi tega je v francoski javnosti nastalo silovito razburjenje, ker nihče ni pričakoval, da bi moglo priti z italijanske strani do takega napada prav zdaj, ko si Anglija z vsemi silami prizadeva, da bi pomirila Francijo in Italijo. Ta nastop v italijanski fašistični zbornici razlagajo kot pritisk na Francijo, naj popusti italijanskim zahtevam glede Španije in naj privoli v priznanje vojnih pravic generalu Francu. Če ne, ni mogoče misliti na kak trajen sporazum med

Italijo in med Francijo.

Pričakujejo, da bo zaradi tega neljubega dogodka protestirala v Rimu tudi angleška vlada, ki bo opozorila italijansko, da gonja italijanskega časopisja proti Franciji ni umestna, zlasti zdaj ne, ko je napovedan obisk angleškega ministrskega predsednika in zunanjega ministra v Rimu. Francija je angleška zaveznica in lete napadi proti njej posredno tudi na Anglijo.

Poročila iz drugih virov pravijo tudi, da je te napade na Francijo treba razlagati kot italijansko zahtevo, da se Münchenska določila glede narodnih manjšin in samoodločanja raztegnejo tudi na francoski Tunis, kjer že nad 100 let živi kakih 600.000 Italijanov, ki so s svojim delom prav za prav ustvarili sedanje bogastvo te francoske pokrajine v Afriki.

Nekaj števil iz Sovjetske Rusije

Podatki italijanskega lista o morijah v državi, ki jo vladajo Judje

Rim, 3. dec. »Giornale d'Italia« piše o hrušču, ki so ga v svetu vzbudili zadnji nemški ukrepi proti Judom in o sočutju, ki ga usoda teh, sorazmerno maloštevilnih Judov, vzbuja v vsej svetovni javnosti. List pravi, da je to sočutje pristransko, zakaj ni slišati, da bi se bila ta svetovna javnost kaj vznemirjala ob preganjanjih mirnih ljudi v Španiji in Sovjetski Rusiji. Milijoni žrtev v Rusiji niso bili v večini angleškega in ameriškega časopisja niti z besedo omenjeni. List navaja nato uradne številke o umorih v Sovjetski Rusiji in pravi, da je bilo v zadnjih treh letih, kar se je začelo Stalinovo čiščenje, po uradnih sovjetskih podatkih v Rusiji postreljenih 126 tisoč 68 ljudi. V primeri s to številko niso finančni ukrepi proti Judom v Nemčiji nič. List navaja dalje, da je bilo v letih 1920—1923 ustre-

ljenih 28 škofov, 1215 duhovnikov, 6375 profesorjev, 8800 zdravnikov, 54.650 višjih in nižjih častnikov, 260.000 vojakov, 505.000 policistov, 48.000 milicnikov, 12.850 višjih in nižjih uradnikov, 355 tisoč 250 ljudi iz razumnih krogov, 124.000 delavcev, 32.000 kmetov. Judje, ki so bili imeli tedaj vso oblast v Rusiji, so odgovorni za ta uradna pobijanja. Judje tudi še danes v veliki meri vladajo sovjetsko državo. V svetu ljudskih komisarjev je od 22 članov, 18 Judov. V vojnem komisariatu od 43 članov 34 Judov, v komisariatu za notranje zadeve od 64 članov 45 Judov. V zunanjem komisariatu od 17 članov 13 Judov. V finančnem komisariatu od 30 članov 26 Judov in v trgovinskem komisariatu od 23 članov 21 Judov. List zaključuje svoje poročilo z ugotovitvijo, da ni bilo še slišati, da bi tako imenovane demokratske države in njihove časopise kdaj ugovarjale proti tem morijam, katere so zapovedali Judje v Sovjetski Rusiji.

Shodi ministra Cvetkovića v Živkovičevem rojstnem kraju

Negotin, 3. dec. m. V Negotin se je včeraj pripeljal minister za socialno politiko in narodno zdravje Dragiša Cvetković. Imel je tu shod, ki se ga je udeležilo okoli 3000 volivcev. V svojem govoru, ki ga je imel na shodu, se je med drugim bavil tudi z zadnjim dr. Mačkovim letakom, ki poziva zagrebško meščanstvo, naj na državni praznik 1. decembra ne razobeša zastav. Minister Cvetković je pozval Pero Živkovića, naj mu zdaj po tem letaku pojasni kraljevo oporoko: »Čuvajte Jugoslavijo!«

Celjske novice

Polkovnik g. Mihajlo S. Golubović, bivši pripeljatelj minister za socialno politiko in narodno zdravje Dragiša Cvetković. Imel je tu shod, ki se ga je udeležilo okoli 3000 volivcev. V svojem govoru, ki ga je imel na shodu, se je med drugim bavil tudi z zadnjim dr. Mačkovim letakom, ki poziva zagrebško meščanstvo, naj na državni praznik 1. decembra ne razobeša zastav. Minister Cvetković je pozval Pero Živkovića, naj mu zdaj po tem letaku pojasni kraljevo oporoko: »Čuvajte Jugoslavijo!«

Vokalni koncert priredi jutri v nedeljo 4. decembra operni pevec g. Slavko Lukman v Celju ob 4 popoldne v mali dvorani Uniona. Prijatelji lepe pesmi ljudno vabljani!

Danes vsi v kino Metropol, kjer se bo predvajal zanimiv film »Jugoslavija včeraj in danes«. Vstopnine ni. Vabljani!

Kolesarji, ki se pripeljejo na manifestacijski shod JRZ v Celje jutri v nedeljo ob pol 9 popoldne, v Ljudsko posojilnico, shranite svoja kolesa v Domu v Samostanski ulici. Prostori za vozove so določeni v Strossmayerjevi ulici, za avtomobile pa na Dečkovem trgu. Jutri vsi v Celje na manifestacijski shod JRZ v Celju. Naj ne bo zavednega Slovence, ki bi ne prišel poslušati besede našega narodnega voditelja g. dr. A. Korošca.

Narodna in mednarodna usoda Slovencev in Slovenije

Prosvetna zveza kot nositeljica in širiteljica narodne kulture med najširše plasti naroda je sinoči pridelala slavnostni večer, ki je bil obenem mišljen kot proslava praznika zedinjenja. Moški kvartet (gg. inž. Kerin, Trampuž, Tozon in Jurjevčič) je zapel »Od Urala«, »Zdravice« in za zaključek državno himno, nato pa je g. dr. Cesnik obširno obravnaval naslovno vprašanje.

Zavedam se — je dejal —, da je ta problem velik in težak ter da je težko odkriti vso njegovo globino in širino. Srednja Evropa je doživela v zadnjem času važne politične spremembe. Narode v pasu med Rusijo in Nemčijo je zaskrbelo, kaj bo z njihovo bodočnostjo. Tudi mi se nehoti izprašujemo, kaj bo z našim narodnim in državnim celotnim. Od svoje zemlje smo do danes izgubili dve tretjini, bodisi ker smo bili predrsko naseljeni, bodisi da je bila naša politična okolica premočno razvita, da bi se mogli Slovenci svobodno in organsko razvijati. Vendar pa smo ostali in ohranili do danes svojo zemljo, dočim so drugi veliki narodi izginili, ker junaške življenjske sile nam ni manjkalo, čeprav so čez nas vihrale galske, rimske, mongolske in druge vihrane. Pri tem pa ne smemo pozabiti nauka zgodovine: samo moralno zdravi in religiozni mali narodi so si ohranili svojo samostojnost in svobodo. O tem nas prepričuje tudi današnje stanje majhnih narodov. Kajti pri velikem delu našega naroda, zlasti inteligenci je opaziti neki duševni razkol, ki se izraža v omaloževanju lastnega naroda in v zmotnem vrednotenju njegovega verskega življenja.

Slovenija je važno vozlišče prometnih žil. Tuji geopolitiki so naše ozemlje označili za prostor nerazrušljive ugodne lege. Pri tem je treba poudariti, da vsaka dinamika, ki je zavladala na našem ozemlju, je imela za svojo nujno posledico ekspanzijo proti jugoslovanskemu Balkanu. Iz tega sledi, da pomeni Slovenija za Jugoslavijo ne samo veliko aktivno gospodarsko prometno postavko, ampak tudi naravnost za garancijo njene bitnosti. Predor ene ali druge dinamike skozi Slovenijo bi imel vse drugačne posledice, kakor so jih imeli dogodki zadnjih mesecev. Zavedati se moramo politične važnosti, ki jo ima posest Slovenije za našo s tolikimi žrtvami pridobljeno državo.

Socialni problemi Slovenije so zelo pereči:

Ljubljana od včera do danes

Ljubljana, 3. decembra.

Prvi dnevi decembra so topli kakor spomladi; sukuje se skoraj odveč, prav nobenega mraza še ni tudi zgodaj jutraj. Dežuje pa prav pridno. Ljudje so zadovoljni s takim vremenom, pritožujejo se le smučarji, ki bi radi spet »napregile svoje dila« in jo ubrali v prirodo. Vsem pa seveda ne more biti ustreženo, in če so eni zadovoljni, drugi godrnjajo.

Ponoči je gorelo

Ob tričetrt na dve ponoči so bili poklicani reševalci v Zgornjo Šiško. Gorelo je v leseni baraki na sokolskem letnem telovadišču. V baraki so prenočevali neki ljudje, ki so preveč zakurili, pa so se lesene stene vzele. Društvo trpi približno 15.000 dinarjev škode, ker je imelo v shrambi pet ton premoga in nekaj telovadnega orodja. Pri gašenju so pomagali gasilci iz Zgornje Šiške, prišli pa so tudi Dravljčani, ki pa jim ni bilo treba stopiti v akcijo.

V bolnišnico so pripeljali

pelletno posestnikovo hčerko Kavčič Marijo iz Iške vasi. Deklece je po neprevidnosti vtaknilo roko v slamorezno, ki ji je zmečkala prste. Vrtnar Zelenik Martin iz Komende je obsekal grmovje, pa mu je sekira izpodrsnila, tako da se je

Volivni shod

dr. A. Korošca v Mariboru

Jutri, v nedeljo, dne 4. decembra, bo v Mariboru v dvorani na Aleksandrovi cesti 6 velik volivni shod, na katerem bodo govorili notranji minister dr. Anton Korošec in drugi vodilni možje JRZ. Shod se bo pričel ob 10.30 dopoldne. Ker dvorana sama ne bo mogla sprejeti vseh zborovalcev, bodo na dvorišče napeljavali zvočniki, da bodo mogli tudi oni, ki ne bodo dobili prostora v dvorani, poslušati govor našega voditelja. — Pristajši JRZ iz Maribora in okolice, v nedeljo, dne 4. decembra vsi na shod!

na eni strani težko gospodarsko stanje, ki ima za posledico padec naravnega prirastka, na drugi strani pa naš najtežji problem — izseljevanje. Glavni vzrok težkega socialno-gospodarskega položaja je, da je naš nacionalni teritorij razkosan in da je Slovenija odrezana od svojega izhodišča v svet.

Kakor je Slovenija za Jugoslavijo velikega pomena, ravno tako je Jugoslavija za Slovenijo rešiteljica njene bitnosti. Zavedati se moramo, da je Jugoslavija za Slovenijo politični garant nacionalne in kulturne bitnosti. Ta resnica mora prešinjati vsakega Slovenca. Inteligenca pa je dolžna, da svojega naroda ne bega z različnimi političnimi načrti, posebno v tako koščljivem času ne. Današnji inteligenčni rod se mora zavedati, da Jugoslavija ni samo njegova hiša, marveč da je to dom bodočih jugoslovanskih narodov, ki kličo, da se jim skupni dom zgradi in ohrani tako, da bo v njem prijetno stanovanje za vse brate.

Drugo je vprašanje naše krvi v tujini. To nam mora biti glavno vprašanje in tudi važen državni problem. Naše manjšine se morajo ohraniti in kulturno zdrave in zavedne. To nam ne sme biti samo naše čustvovanje, ampak naša last.

Kakšna je bodočnost? Gotovo je, da je zapad na obstojem redju jugovzhodne Evrope mnogo bolj zainteresiran kakor na spremembi, ki se je izvršila. Pri stvarnem političnem gledanju na našo usodo je vsaka nevarnost izključena, dokler bo vladal politični razum, kar upajmo, da bo — pri nas in drugod. Samo v primeru eksplozije, ki bi šla preko vsakega razuma, bi bili lahko izpostavljeni nevarnosti. Nikdar pa ne smemo ne kot posameznik ne kot narod verovati v trajnost katastrofe. Vsaka neumerjena gesta in dejanje se mašuje. Vera v idejo pravičnosti daje človeku poguma.

Toda ne glede na vse to, imamo velike dolžnosti do naroda. Posvečati moramo v prvi vrsti večjo skrb našim manjšinam in izseljencom. V ta namen je potrebna narodno-obrambna organizacija, kajti vedeti moramo, da gre za vzgojo narodne zavesti, tako, kot jo imajo veliki narodi. Seznaniti moramo mednarodni svet o naših narodnih manjšinah in o vlogi, ki jo ima slovenska zemlja v geografsko-prometnem in političnem oziru za Evropo.

vsekal v roko in si odrezal prste. Pri delu je kamnoseškemu pomočniku Gabrijelu Zahernanu odletel v oko kamnitni drobec. — Kakor vse kaže, bo letos letna frekvenca v bolnišnici precej večja kakor je bila lansko leto. Doselej je iskalo v bolnišnici pomoči že 29.100 ljudi.

Žimnica se mu je vnela

Predvčerajšnjim se je — kakor smo zvedeli — ko je spal, nekemu fantu vnela žimnica. Gorelo je in se kadilo, da je bila kmalu vsa soba polna dima, fant pa se še ni prebudil. Seže ko so prišli reševalci, so ga zbudili iz trdnega spanja.

Ljubljana pred volitvami

Še dober teden nas loči od volitev in to se v našem mestu močno pozna. Kamor zdaj greste, povsod slišite samo o volitvah in o kandidatih. Seveda so vsi optimisti, vsak veruje, da bo zmaga njegova stranka. Gostilniška omizja, ki zborujejo zvečer, se včasih hudo sporeko, stari prijatelji se skregajo zaradi te preljudne politike. V kavarnah stikajo glave in šepetajo o najnovejšem »slagerju«, ki ga je vrgla v svet ta in ona stranka. Doma potem še nimajo miru, dokler tudi ženi ne razlože, kar so bili novega izvedeli. Jasno je, da se predvolivna mrlica zadnje dni le še stopnjuje, stopnjujejo jo najrazličnejša sredstva: govori in shodi, plakati in letaki. Zlasti zadnji teden je treba dobro izkoristiti. Še osem dni teh priprav in pospešenega dela, potem pa se bo mesto spet pomirilo.

Društvo »Naša skrinja« bo za 20-letnico Jugoslavije začelo izdajati tromesečnik »Naše noše, naše dekle, naši domovi in naši športniki«. Revija pride v promet prihodnji teden.

Naši najboljši zborovski skladatelji, Jakob Gallus in Škerjanec, dalje Slavenski, Odak ter Paščan, Manojlovič, Milojevič, Konjovič, Vuk Dragovič, Bolgar Stefanov in Rus Stravinski so zastopani na koncertnem sporedu, ki ga bo izvajal ženski zbor novosadkega ženskega muzičkega združenja v petek, dne 9. t. m. ob 20 v Veliki Filharmonični dvorani. Zbor je prvovrsten ter je prejel na tekmovanju prvo nagrado južnoslovenskega pevaškega saveza, zlato lro, dar blagopokojnega kralja Aleksandra I. Umetniško vodstvo zbora ima dirigent Svetolik Paščan. Vstopnice so že v predprodaji v knjižarni Glasbene Matice.

Trnovčani!

V nedeljo, 4. decembra ob 10 uri dop. bo v Prosvetnem domu, Karunova ulica 14, volivni shod. Govoril bo ljubljanski župan dr. Adlešič Juro in namestnik prvega kandidata v Ljubljani gosp. dr. Golia.

Trnovčani, pokažite z udeležbo na shodu, da ste odločno v taboru slovenskega voditelja, notranjega ministra g. dr. Antona Korošca.

Filmi

Ječa brez rešetk (Kino Matica). Ta film je bil letos nagradjen v Benetkah s prvo nagrado — in po pravici! Zanimiva snov: življenje deklet v poboljševalnici, prikazano z realizmom, ki je zdrav in ne oster, režiser, ki ima izreden čut in vpogled v deklisko dušo, in superiorna igra mlade Duchesnejeve, ki fascinira s svojo svežostjo in mladostno nepokvarjenostjo. Njena igra je neodoljiva, mojstrska, taka, da se je mlada Francozinja zgolj s tem enim samim likom postavila ob stran najboljšim zvezdicam. Režiser Mogny, po čigar žilah teče slovenska kri, je s tem svojim delom dosegel popoln uspeh. Živa plemenitost človeške pričnosti, ki preplavlja in je podlaga slednji sceni, učinkuje tako lepo, tako enovito in resnično kot v malokaterem filmu. »Ječa brez rešetk« zasluži velikega občina in ga bo tudi deležna. Vse je v redu: glavne osebe, mojstrsko izbrani statisti, ki razodevajo Mognyjev smisel za tipiko (kakšna galerija obrazov, svojsko podčrtanih karakternih emocij!) Film je originalno, veliko delo, ki dela čast francoski produkciji.

Iz Cerknice

Volitve se bližajo. Politično življenje se je tudi pri nas precej poživilo. Sestanki, ki jih prireja naš kandidat g. Franc Gabrovšek, so dokaz, da ljudstvo hoče in odobrava politiko sedanje vlade. Tisti pa, ki se zbirajo pod »pisano marelo«, tudi že sedaj vedo, kaj jim bo prinesel 11. december. To jim pričajo sestanki, ki pa so bolj rečeno — vedrivi pred dežjem. Naše ljudstvo je zavedno slovensko, zato bo 11. decembra volilo za slovensko stvar, z izdajalci pa bo obračunalo enkrat za vselej 11. december bo pokazal, kako malo je tistih, ki so proti nam, toda naše vrste in naša moč jim bo pokazala, koga hočemo, da nam vlada. Zato pa bodo vsi zavedni Cerkničani oddali glas za g. Gabrovška!

B viš bogataš umrl v gozdu kot berač

Maribor, 2. decembra.

Pred nekaj dnevi je šel posestnik Jožef Robič s Slemenom pri Sv. Križu nad Mariborom skozi svoj gozd. Kakih 150 metrov od svoje hiše in 30 metrov vstran od občinske poti je naletel v gozdu na strahotno naidbo. Na tleh je ležal v cunj zavrt človeški skelet, 20 metrov vstran pa človeška lobanja, ki se je od okostja odtrgala ter se zatrknila po strmini. Obvestil je o tem takoj orožnike. Skrajša se je ugalbalo, da so morda naleteli na žrtev tihotapeke strasti, ki se je obstrleljena od graniciranj zavlekla v gozd, potem pa so našli v žepu suknjice okostnjaka preperelo listine, na katerih se je vendarle dalo citati ime Franc Kramberger. Na podlagi tega so ugotovili, da je mrtvec res Franc Kramberger, 79letni prevzikač iz Ruš, ki se je klatil okrog ter se preživljal z beračenjem. Truplo je moralo že dolgo ležati v gozdu. Posestnik Robič se je spominjal, da se je omenjeni Kramberger meseca junija zgledal pri njem, gostilničarja Marija Hlade, ki je nekakinja omenjenega Krambergerja, pa je vedela povedati, da je bil njen stric pri njej proti koncu junija ter mu je dala takrat hlače. Res so na mrtvem našli hlače, ki jih je dobil pri Hladetovih. Njegova identiteta je bila s tem ugotovljena in ker je jasno, da je umrl zaradi starostne oslabelosti ali nenadne bolezni, ni sodišče odredilo druge preiskave ter so truplo pokopali pri Sv. Križu. Pokojnik je bil včasih bogat posestnik, pa je celo svojo premoženje zapravljal s pijančevanjem.

Smrten sunek

Maribor, 3. dec.

Pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča se zagovarja danes 23letni Jožef Huzjan iz Pine v Prekmurju, ker je dne 29. septembra 1934 zabodel z nožem v Lendavskih goricah Marka Raja v prsi, da je ta čez mesec dni na posledicah zabodljajja umrl.

Huzjan je bil dotičnega dne v gorici pri posestniku Josipu Gaborju, nasproti katerega je imel svojo klet Marko Raj. Ker je dajal Gabor svojemu gostu piti, se je oglašil Raj iz svoje kleti ter ga vprašal, zakaj napaja takega reveža, češ tak človek ne spada v gorice. Huzjana so te besede silno razsrdile, pa je potem prikačal na Raja ter ga je napadel s kolom. Nastalo je med obema rvanje, v katerem je Raj ugriznil Huzjana v prst, ta pa je izvlekel nož ter ga nasprotniku zasadel v prsi. Raj je obležal hudo ranjen ter je čez mesec dni zaradi gnojenja pljuč umrl. Huzjan se zagovarja s silobranom. Razprava ob čas poročila še ni končana.

Nimam miru, moram dati v javnost. Kupil sem zimsko suknjo in obleko, pomislite, oboje me je stalo samo Din 780—, nad vse sem zadovoljen, kaj mislite kje?

GLAVNE POŠTE, LJUBLJANA

Mlada vlomilca sta se ujela v past

Maribor, 2. dec.

Trgovca Ivan Lah v Mariboru ima na Koroški cesti 8 skladišče svojega trgovskega blaga. Danes je Lah prišel v to skladišče po blago, pa je opazil, da so vrata že odklenjena. Ko jih je hotel odpreti, je začutil na drugi strani odpor. Nekdo je z vso silo tiščal v vrata. Trgovca se je takoj zavedel, da so v skladišču nepovabljeni obiskovalci, ki so odprli vrata s ponarejenimi ključi, da bi si nabasali žepa z njegovo robo. Duhaprisotno je potegnil ključ od skladišča iz žepa ter zaklenil vrata. Vlomilci so bili na ta način ujeti v past. Odhited je na policijo ter se kmalu vrnil z več stražniki. Odklenili so vrata, sredi skladišča pa so zapazili dva mlada, komaj 15letna fantalina, ki sta se tresla od strahu kot šiba na vodi.

Eden oproščen, dva pa obsojena

Maribor, 2. dec.

Pred mariborskim okrožnim sodiščem sta bili danes — kakor je poročal današnji »Slov. dom« — dve zanimivi razpravi. Pri prvi se je zagovarjal 26letni delavec Franc Banfič iz varaždinske okolice, ki je bil obtožen, da je dne 17. septembra vrgel iz ptujskega vlaka svojega tovariša Franca Hrnčiča, ki je vinjen sitnaril ter se pretepal s sopotniki. Hrnčič se je pri padcu iz vlaka ubil. Mrtvega pa je potem razkosal še drug vlak, ki je pripeljal po progi. Banfič je dejanje odločno zanikal ter je dejal, da se je s Hrnčičem pač malo spoprijel, ni ga pa sunil iz vlaka, temveč je Hrnčič sam padel, ko je skušal med vožnjo prestopiti iz enega vagona v drugega. Banfič je bil oproščen. — Pri drugi razpravi sta se znašla na zatožni klopi dva tatinska tovariša, in sicer Ignac Ranzinger z Jesenic in Jožef Tavželj iz Starega trga na Kranjskem. Prispela sta v Maribor z namenom, da izvršita tatvine v tukajšnjih trgovinah, pa se jima je že pri prvem poskusu v Lahovi trgovini na Glavnem trgu ponesrečilo. Med kupovanjem sta izmaknila tri bale platna ter jih skrila pod plašče, kar pa je prodajalec opazil. Bežala sta iz trgovine vsak v svojo smer, pa so ju stražniki ujeli. Ranzinger je bil obsojen danes na 10 mesecev strogega zaporja, Tavželj pa na eno leto robije, oba tudi na tri leta izgube častnih pravic.

Ribnica na Pohorju

V našem kraju in okolici je precejšnje število delavcev. Mnogokrat omenjajo čudopisni ime našega kraja v zvezi s stavkami in drugimi delavskimi gibanji. Lahko rečemo, da je naše delavstvo pridno in delavno, tudi štedljivo. Saj so zgovorna pričra za to številne hišice, ki so si jih delavci že postavili, ali pa jih še grade. Reči pa je treba, da te hišice niso zrasle s podporami kakih delavskih organizacij, temveč edino le s podporo naših kmetov. Kmetje znajo razumeti težke razmere delavcev — svojih sosedov, pa jim zato zmerom dajo brezplačno les za gradnjo. To sožitje pa kalijo vedno znova demagogi in agitatorji, ki zavajajo delavce mnogokrat v stavke, iz katerih potegnejo delavci dostikrat več škode kot koristi. Zadnja stavka je v tem pogledu zelo poučna. Mnogo delavcev bo preko zime brez zaslužka. Prišel pa je tudi Mačkov kandidat in pridelil sestanek, katerega niti prijavil ni. Tri leta se ta mož ni prikazal. Seje sedaj, ko rabi glasove za dr. Mačka, se je začel z veliko vneto zanimati za delavske potrebe in podobno. Zato je treba reči našim delavcem, naj premislijo, komu bodo oddali svoje glasove in kje bodo iskali zaščito za svoje težave. Zadnja leta so nam jasna pokazala, da so znale sosednje občine pomagati svojim revežem in dobile za to večje podpore, le pri nas ni krenilo nič na bolje. Opozicijski kandidati nas poznajo le zaradi glasov in nič drugega. Vsak trezno misleč delavec in kmet bo volil dne 11. decembra le listo dr. Milana Stofadinoviča in našega voditelja dr. Korošca.

Širite najboljši slovenski popoldnevnik »Slov. dom«

Ze tretja pošiljka zimskih suken, seda po znižanih cenah, od cenenih do najtinejših

TIVAR OBLEKE

NASPROTI GLAVNE POŠTE, LJUBLJANA

Warren Duff — Robert Buckner:

SADOVI ZEMLJE

Roman s slikami

Nenadno je s ceste zadonelo naglo konjsko topoljanje. Temne cevi pušk so se kakor na povelje obrnle tja, odkoder je prihajalo kopitanje. Vsi so napeto pričakovali, koga bodo zagledali.

Pred vhomom v rudnik se je nenadno prikazal inženir Whitney.

Zadonela je zapoved:

»Odprite! Inženir Whitney je. Nič nevarnega!«

Ko so odprli vrata, je inženir pognal konja proti vходу v rudnik. Tam je skočil z njega, se naglo ozrl naokoli, videl, kaj se godi po rudniku in strogo dejal:

»Čemu vse to?«

Delavci so zmigavali z rameni, češ, kaj vemo mi. Inženir se je obrnil k nadzorniku:

»Kaj pričakujete napada?«

Slag Minton je odgovoril:

»Ne želimo, da bi nas kaj presenetilo! Zato sem velel ljudem, naj se pripravijo.«

Inženir je bil razjarjen, da so naredili nekaj brez njegove vednosti in brez njegove zapovedi. Zato je zavpil nad nadzornikom:

»Nikomur ne grozi nevarnost! Kaznoval bom vsakogar, kdor se bo začel prepirati ali pretepati s kmeti!«

Rudarji so gledali neodločeno. Niso vedli, kaj naj store. Zdal se je inženir razjezil do kraja in zatulil:

»Ljudje, na svoja mesta! In takoj!« Nihče se ni premaknil, kakor da inženir sploh ne bi bil ničesar velel.

Whitney se je začudil. V kratkih mesecih, kar je vodil rudnik, je bil rudarje temeljito navadil reda in pokorščine. Poslušali so na migljaj, da ni bilo treba izgubljati praznih besedi. Zdal so ga samo v zadregi gledali in niso dobro vedeli, kaj bi.

Inženir se je obrnil k nadzorniku Slagu Mintonu, ki je stal nedaleč od njega in vrtel puško po rokah. Vprašal ga je s strogim glasom:

»Kaj delate, Slag?«

Nadzornik je v zadregi zmignil z rameni. Inženir je zavpil nanj:

»Kdo vam je dejal, da oborožite delavce? Zakaj niso pri delu?«

Nadzornik je dejal obotavljaje se:

»Imam zapoved od MacCoeya! Dejal je, da ste vi odpuščeni in da nimate več besed v rudniku.«

Whitneya je popadla besnost. Česa takega ni bil pričakoval. Mislil je, da govori Slag Minton te besede kar tako v prazno, ker so mu pač zapovedali, naj da delavcem puške, pa se boji, da ne bi inženir storil drugače, on bi pa odgovarjal. Zato se je zbral pred rudarji, ki so gledali, kaj bo prišlo zdaj, ter zavpil:

»Lej! Stran puške! Ven! Sodnija je!«

»Lej! Stran puške! Ven! Sodnija je!«

»Lej! Stran puške! Ven! Sodnija je!«

»Lej! Stran puške! Ven! Sodnija je!«

»Lej! Stran puške! Ven! Sodnija je!«

»Lej! Stran puške! Ven! Sodnija je!«

40 dala rudnik zapreti!

Slag Minton je stopil pred inženirja in si obrisal pot z obraza. Silil se je govoriti odločno:

»Rudnik bo delal, kakor je delal do zdaj! Tako se glasi povelje. Ne smemo se ozirati na sodnijo, ne na koga drugega.«

Začel je nekaj brskati po žepih in je nazadnje privlekel od nekod kos papirja, katerega je pomolil Whitneyu:

»Poglejte, tu imam vašo odpustnico! Umaknite se morate!«

Whitneyu se je pred očmi malo zamaglilo. To je bila torej nagrada za novo ureditev v rudniku, za razširjenje obraza, za misli in načrte, katere je za majhno ceno prodal gospodarjem. Milijone in milijone so si ti naredili z njegovim delom.

Zdal so ga brenili samo zato, ker je hotel, naj spoštujejo postavlo in pravico, katere ne dajo uživati nikomur drugemu kakor sebi.

Ni imel česa več reči. Naglo se je obrnil in se počasi odpravil proti svojemu staremu prebivališču. Vedel je, da nima v rudniku več nobene besede in nobene moči. Vedel je tudi, da nesreče ne bo mogel ustaviti in preprečiti. Prišla bo navzlic njegovi volji.

MacCoey je dobro vedel, kaj je storil, ko je dal na tihem odpustiti inženirja in poveril nadzorniško službo ter začelno upravo nad rudnikom staremu Slagu Mintonu. Vedel je, da se ta ne bo umaknil pred nikomur, če mu je tako zapovedano. Izpolnil bo sleherni zapoved in ne bo izpraševal, zakaj in kako.

Ko je inženir odšel, se je Slag Minton popraskal za ušesi, potem je odšel k

rudarjem. Hodil je od moža do moža, od položaja do položaja. Potem je krenil k vходу ter ostal tam. Pripravljen je bil na skrajni odpor, tudi na smrt, če bo treba; tako je bilo pač zapovedano...

Od straže tam gori so mu zdaj sporočili:

»Kmetje prihajajo!«

Po poti, ki je držala iz doline Sacramento, so prihajali Lance in njegova tovariša. Lance je jezdil previdno na svojem napol divjem žrebcu. Na njegovi levici je jezdil MacKenzie, na desnici pa oni drugi kmet. Resnega obraza so se bližali zagrajenim vratom.

Lance je držal v rokah sodbo. Rudarji na vratih so pripravili puške na strel. Nadzornik Minton se jim je postavil na čelo.

Ko so se odposlanci približali, je Minton porogljivo dejal:

»To je Ferrisov sin. Zatrdo je pijan!«

Prekrižal je roke na puški, kakor da ni nič nevarnega.

Toda Lance je bil že toliko blizu, da je slišal porogljivo pripombo. Zavpil je nad nadzornika:

»Koristneje za vas bo, če boste držali jezike za zobmi in malo pazili, kaj blebete!«

Po teh besedah je s spremljevalcema previdno jezdil dalje.

Nikar se ne postavljaj! Saj ni inženirja, da bi te videl!«

Lance je zavpil s trdnim in jeznim glasom:

»Saj ga ni treba! Prinašam vam sodbo. Odložite puške!«

Rudarji so se na njegove besede za-

krohotali. To je Lanceja silovito razjarilo. Minila ga je vsa volja, da bi bil kaj obziren in potrpečljiv. Če ne bo drugače, bo s silo udri do inženirja in mu izročil sodni sklep. Vedel je, da ga bo Whitney sprejel in ne bo pustil, da bi prelivali kri.

Ko je Whitney zaslislal vpitje od vho-

da, je naglo stopil iz svojega brloga. Videl je Lanceja, ki se je pregovarjal z Mintonom in se je preplašil v strahu, da se bo kaj zgodilo. Tekel je po bregu navzdol, kar je le mogel. Razpri je roke in mahal z njimi.

Med temkom je zaslislal ostrji, zapovedujoči glas Slaga Minton:

»Obrnite se in stran odtod! Takoj!«

Videl je, da je Slag pri teh besedah pritiskal puško k obrazu. Meril je. Naj se Lance samo neprevidno obrne, tako da ne bo vseh tej surovini tam doli, pa bo po njem.

Inženir je tekel, preskakoval podrti debila in vpil na ves glas:

»Lance, Lance, ubili te bodo!«

Toda opomini so bili prepozni! Ferrisov rod je bil ponosen in trmast in ni maral poznati in priznavati zaprek. Lance je vzpodbodel konja, nategnil uzde ter planil proti vходу, da ni preiskoval ograjo.

Od tu in tam

Velik del belgrajskih obrtnikov se je organiziral v Jugoslovanski radikalni zvezi. Zlasti v zadnjem času so se prijaviteli novi člani, ker so videli, da za pravega obrtnika ni drugega mesta kakor v JRZ. Silen gospodarski napredek, ki ga je doživela naša država v letih vlade dr. Stojadinovića, dr. Korošca in dr. Spahe, je prinesel tudi med obrtnike nov polet. Kolikor več denarja so imeli ostali stanovi, toliko več zaslužka je prišlo tudi med obrtnike. Po zgledu delavskega zavarovanja namerava vlada obdariti tudi obrtništvo. Zadnja kriza je obubožala obrtnike. Poslej jih je treba usposobiti, da bodo mogli vzdržati konkurenco z industrijo. Zato bo morala vlada dati za obrtnike na razpolago cenena dolgoročna posojila. Ko se bo zanje uveljavilo še zavarovanje za starost, onemoglost in smrt, bodo obrtniki lahko rekli, da se niso prevarali v vlado, če so ji poverili svoj glas ob volitvah.

Vsa država je na veličasten način proslavila 20. praznik zedinjenja. V vseh krajih in mestih so bile baklade, slovesne akademije, govori in podobne prireditve. Vse ljudstvo se je moglo teh slavnosti udeležiti, ne da bi jih kdo odganjal od tega, da bi dali duška svoji državljanski zavesti in zvestosti do države. Tudi Zagreb je imel lepe proslave. Dan poprej so se pojavili letaki s podpisom dr. Mačka, ki so priporočali ljudem, naj ne izobesijo zastav. Koliko so imeli ti letaki vpliva, se ne da točno ugotoviti, ker je imel Zagreb za praznik prav tako lice kakor ob vseh enakih prilikah.

Jutrišnja nedelja je zadnja predvolivna nedelja. Je razumljivo, da je za ta dan napovedano veliko število shodov, da o manjših volivnih stankih ne govorimo. Med drugimi je napovedano zborovanje b. HSS za mesto Zagreb, na katerem bo govoril tudi dr. Maček. V Zagrebu se nadejajo, da bo shod dobro obiskan, ker bodo prihiteli tudi kmetje iz zagrebske okolice.

Nad časopisjem in nad javnostjo se pritožuje Vilderjevi pristaši in sodelavci zaradi napačnega tolmačenja njihovih odnosov do dr. Mačka. Kakor znano tvori b. HSS in b. SDS skupaj oboje delovno enoto, ki je znana pod imenom kmečko demokratska koalicija. Ko so se pa za volitve nalepile na listo dr. Mačka vse drobne stranke od komunistov do fašistov in poplencev, so ljudje govorili, da ima značaj »volivnega tehničnega sodelovanja« tudi kandidatna lista Večeslava Vilderje. Pogosti sestanki med bivšima političnima bratrcema dr. Kramerjem in Vilderjem so namreč povzročili govorico, da se nameravata epri struji bivše Pribečevičeve samostojne demokratske stranke združiti in nadaljevati stari boj proti vsemu, kar je slovensko in hrvaško. Včeraj pa se je v Zagrebu oglašil tajnik b. SDS dr. Ljubo Leontić in povedal, da njegova stranka ni v takim razmerju do dr. Mačka, kakor so ostale skupnice. Mačka in Vilderja veže globlji politični sporazum (bržkone iz časov, ko je Vilder kot podtajnik v notranjem ministristvu komandiral policije in dektive, da so prav na smešen način vlekli l. 1924 Stipico Radiča iz skrivališča pod posteljo v njegovem stanovanju. Takrat je dal Vilder napolniti vse zagrebske zapore s stotinami radičevskih pravkov in pristašev).

Na pragu lastne hiše je ubil svojega brata Sima Zagorac iz Stiščice pri Sinju. Sima in Laza sta se rodila v revni bajti. Laza je zaradi tega odšel v Belgrad in si služil kruh kot šofer. Zaslužil je lepe denarje in vse prihranil. Ko je nekoga dne dobil obvestilo, da vlada v njegovem rojstnem domu revščina in da bo šla biša na boben, je sklenil, da bo s svojimi prihranki rešil dom pred propadom. Poslal je denar bratu Simi in mu naročil, naj hišo odkupi in njegovo terjatev vknjiži na hišo. Toda Sima je hišo odkupil, a posojila ni vknjižil. Laza je zaradi tega sam odšel domov. Toda Sima in njegova žena sta sklenila brata spraviti s poti. Ko je Laza potrkal ponoči na okno, so se odprla vrata, nakar ga je Sima prijel za roke, njegova žena pa je brez vsake besede udarila s sekuro po Lazi in ga ubila. Po storjenem zločinu sta se obadva prijavila oblastem.

Kanarčki bodo peli jutri popoldne na zagrebski radijski postaji. To bodo ptički, ki so dobili na razstavi kanarčkov prve nagrade. Razstava ptic pevk se je začela včeraj v paviljonu Zagrebskega velesejma. Pevske sposobnosti kanarčkov je ocenjeval Stefan Gozdnikar iz Ljubljane.

Krvav ples so doživeli v Gornjem Daruvaru na Hrvaškem. Imeli so zabavo, pa so se takoj v začetku sprli godbeniki in plesalci. Prišlo je do neizogibnega pretepa, v katerem so jo trije precej izkupili. Morali so jih prepeljati v bolnišnico. Zabava in ples sta se potem nadaljevala. Najbolj vneto in brez prestanka je plesala Magda Serbić. Ko se je po dolgem plesanju vrnila k svoji mizi, je padla na tla. Poklicani zdravnik je ugotovil, da je dekleta zadela kap.

Francosko gospodarsko odposlanstvo, ki se je mudilo v Belgradu tri dni, je včeraj odpotovalo v Francijo. Francozi so stopili v stik z vsemi našimi državnimi gospodarskimi strokovnjaki in z ustanovami, da bi ugotovili, za koliko bi se dali izboljšati trgovinski stiki med našo državo in Francijo. Pogajanja za sklenitev nove trgovinske pogodbe napovedujejo za januar.

Svojega prijatelja je ubil zaradi žene delavec Janoš Kongo iz Bačke Topole. Kongo in Josip Horak sta bila dolga leta prijatelja. V zadnjem času pa je Kongo zvedel, da ga prijatelj vara in da hodi k njegovi ženi v vas. Zato je Horaka počakal na cesti in ga opsoval. Brž sta potegnili obadva noža in se začela mesariti. Slednji pa je Kongo zasadel svoj prijatelju v glavo, da je mrtev obležal.

Umor in morila, ki je pred 4 leti ubil svojega družabnika, so odkrili te dni v Belgradu. Pred 6 leti je prišel v Belgrad Sofronije Čerepnalković in se začel baviti z govedorejno in mlekarstvom. Kmalu je dobil iz svoje rojstne vasi Mazlana Ademovića, da mu je služil kot neke vrste kompanjon in hlapec obenem. Imela sta 12 krav in sta vsak dan precej izkupila za mleko. Posli so šli sploščati precej dobro, dokler se niso začeli oglašati upniki. V prvi vrsti trgovci z živino, ki je Sofroniju prodal krave, a zanje se ni dobil plačila. Končno so morale krave iz hleva. Sofronije pa je bil povrh tega Mazlana dolžan plačo za vsa leta službe. Med prepričkom je Sofronije Mazlana ubil, truplo pa zakopal v svojem hlevu v globoko jamo. O zločinu se ne bi nič izvedelo, če ne bi nedavno nekaj prekopavali v hlevu in pri tem odkrili skelet. Morilec je takoj po izvršenem umoru pobegnil v Aleksandrijo, a ni nikjer našel miru, ker ga je preganjala vest. Letos pa ga je egiptska policija preganala kot nadležnega tujca in tako je Čerepnalković prišel v domovino. Takoj pa aretaciji je priznal svoj zločin.

Izseljenski teden:

Slovensko izseljenstvo v evropskih državah

Po naši zgodovini je razumljivo, da je od evropskih držav najmočnejše naše izseljenstvo v Nemčiji. Rudarstvo in industrija v Porenju in Vestfaliji sta včasih zaposlevali še mnogo več naših ljudi kot danes, ko štejemo v teh predelih okrog 50.000 naših izseljencev. Njihovo socialno in gospodarsko življenje je slično onemu nemških tovarišev in v vprašanju pokojnin, zavarovanj in rent nemška zakonodaja ne dela razlike med nemškim in tujim delavstvom. Gospodarsko torej žive naši ljudje po nemškem načinu urejeno življenje. Še pred vojno so si ustvarili svoja narodna društva »Društvo sv. Barbare« in »Bratovščine živega Rožnega venca«, po vojni pa še različna »Jugoslovanska narodna društva«. Na žalost pa imajo v teh družtvih veliko odziva vedno tudi domače jugoslovanske politične homatije, ki preprečujejo skupen nastop in enotno narodno delovanje teh društev pod vodstvom osrednje slovenske organizacije. Narodno delovanje številnih naših društev je torej razbiti in vedno bolj propada. Najmočnejše naše kolonije v Vestfaliji so: Bochum-Gerthe, Bottrop, Buer, Castrop-Rauxel, Dortmund, Erkenschwick, Essen, Gladbeck, Hamborn, Homburg-Hochheide, Mörs-Meerbeck, Osterfeld, Recklinghausen, Wanne-Eickel, Wehofen. Med našo mladino v Vestfaliji, kakor tudi v številnih drugih in med zasebniki deluje naša izseljenska učiteljica Azman Marija, Bismarckstrasse 71, Mörs-Meerbeck, Deutschland. Izredno poštvalno deluje tudi naš rudar Dobravec Josip, Landstrasse 48, Gladbeck 1 W., Deutschland. Središče vsega našega duhovnega kot kulturnega delovanja pa je nemški duhovnik, ki se je samo zaradi pastirovanja med Slovenci naučil slovenščine: Tensundern Božidar, geist. Rat, Hövel beim Hamm, Vestfalen — Deutschland.

Poslaništvo v Nemčiji je v Regentstrasse 10, Berlin XVII. (Aleksandar Cincar-Marković). Konzulat: Kapelstrasse 9a, Düsseldorf (Dušan Pantić). Po vojni, zlasti v času strašne nemške inflacije l. 1922. in 1923. so mnogi naši izseljenci šli za »gospodskimi« frankom v Francijo, Belgijo in Holandijo. Njim so kmalu sledili še številni rudarji iz Trbovelj, Hrastnika in Zgorja in za njimi naravno tudi naši Dalmatinci s svojimi krošnjami, ki danes v Franciji prav za prav najboljšo poznajo naše kolonije.

Cepprav naši izseljenci v Franciji, ki jih je okrog 40.000, sorazmerno še dovolj dobro zaslužijo, jih vendar moremo imenovati v njihovih umazanih kolonijah najbolj zapuščen in za zapuščenost nam tudi pomaga razumevanje njihovega velike vdanosti pijančevanju. Najmočnejše so kolonije naših izseljencev, rudarjev in tovarniških delavcev, v departmanih: Pas-de-Calais (Lievins-Lens, Bruay-en-Artois, Sallaumines, Vendui-le-Vieil), Nord (Dounai, Gravelines, Lourche, Roubaix, Tourcoing), Moselle (Merlebach-Freyming, L'Hopital, Jeanne-d'Arc, Habsterdick-Stiring, Stiring-Wendel), Meurthe-et-Moselle (Tucquegnieux, Montiers, Giraudmont, Pienne, Mancieulles, Crusnes, Aumetz) in v departmanu Haut Rhin. V vseh teh kolonijah imamo številna jugoslovanska rudarska in podporniška društva, ki so združena z »Zvezi jugoslovanskih rudarskih društev severne Francije«, 4 Rue de Bresil, Bruay-en-Artois, Pas-de-Calais, »Zveza jugoslovanskih narodnih društev kraljeviča Andreja« in »Federacija jugoslovanskih sindikalnih sekcij«, Rue Casimir Beugnot, Lens, Pas-de-Calais. To zveze so si med seboj v ostrih nasprotjih. Med našimi izseljenci delujeta dva slovenska učitelja: Slibar Anton, Rue de la Victoire 40, Aumetz, Moselle, France, in Janković Janko, 17 Rue St. Avold, Freyming, Moselle, France, in štirje naši duhovniki: Grims Stanislav, Aumônier Slovène, Rue l'Eglise 15, Merlebach, Moselle, France, Svele Anton, Aumônier Slovène, Aumetz, Moselle, France, Zupančič V., Aumônier Slovène, 17 Rue Mozart, Lievin, Pas-de-Calais, France, in Orešnik France, Aumônier Slovène, 57 Bd. Voltaire, Paris XI, France.

Poleg omenjenih naših izseljencev v severni Franciji, ki so večinoma rudarji, pa imamo še mnogo naših ljudi raztresenih po vsej Franciji, zaposleni bodisi kot poljski ali gozdni delavci. Naše služkinje so raztresene po vseh večjih francoskih mestih. Ravno tako tudi naši sezonski delavci, ki jih odhaja v Francijo letno do 3000. Vsi ti raztreseni drobni naši ljudi nimajo nobene narodnostne skupnosti.

Jugoslovansko poslaništvo: Légation du royaume Yougoslave, Rue Léonce Reynaud 7, Paris XVI, France (poslanik: dr. Božidar Purić).

Konzulat: Consulat du royaume Yougoslave, Lille, (48 bis Rue de Valenciennes), Marseille (Boulevard Rivet 4), Metz (Avenue Joffre 3), Bordeaux (Rue Condorcet 1), Lyon (Rue de l'Esperance 20).

Kakor v Francijo, tako se je naše izseljenstvo po svetovni vojni selilo iz Nemčije tudi v Belgijo in Holandijo.

V Belgiji so naši izseljenci zaposleni največ kot rudarji. Naše najmočnejše kolonije so v Waterschei (tj. je tudi slovenska zasila šola),

Vinska razstava in sejem v Ormožu

Ormož, 1. dec. Kletarsko društvo v Ormožu, r. z. z. o. z., priredi vtorek, dne 20. decembra t. l., svojo IV. vinsko razstavo in sejem v lastni dvorani v Ormožu. Razstavljena bodo predvsem ormoško-ljutomerska, deloma pa tudi haloška in slovenjgoriška vina.

Letošnja štajerska, zlasti ormoško-ljutomerska vina so prav dobre in odlične kakovosti. Kipenje letošnjih moštov je poteklo hitro in v redu ter bodo vina do razstave že dobra. Na razstavi bo najlepša prilika za vse zainteresirane, da si izberejo na hiter in lahek način taka vina, ki njihovem okusu in potrebam najbolj ustrezajo.

Prijavnice vina za razstavo so razstavljalcem na razpolago pri Kletarskem društvu v Ormožu, katero jih na zahtevo pošlje tudi po pošti. Izpolnjene prijave je vložiti najkasneje do 12. decembra v pisarni Kletarskega društva.

Vse razstavljeno vino bo še pred razstavo ocenjeno po posebni komisiji strokovnjakov ter bo ta strokovna ocena na razpolago razstavljalcem in zainteresentom.

POHIŠTVO!

E. ZELENKA

tovarna pohištva, tapetništvo in vse stanovanjske opreme

MARIBOR, Ulica 10. okt. 5

Ob prenovitvi trdke nam je danes moglo po izredno nizkih cenah nuditi največje modele spalnice, jedilnice, kupače, madracev, preprog itd. Obrnite se zaupljivo na nas in prepričati se sami o nizkih cenah in solidni izdelavi. Dobite pa tudi vse na obroke!

Naročajte in širite

„Slovenski dom“

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Baromet. sk. stanje	Temperatura v C	Relativna vlažnost	Veter (smer, lakost)	Pada-vine (mm, vrsta)
Ljubljana	761.3	9.6	7.2	92	10 SE ₁ 6.2 dež
Maribor	761.7	7.6	5.0	80	10 NW ₁ 5.0 dež
Zagreb	759.7	8.0	5.0	90	10 E ₁ 18.0 dež
Belgrad	760.3	12.0	7.0	90	6 NE ₁ — —
Sarajevo	761.1	11.0	2.0	90	6 0 — —
Vis	757.7	16.0	9.0	90	10 0 — —
Split	758.5	18.0	14.0	90	7 SE ₂ — —
Kumbar	757.5	18.0	12.0	80	8 SE ₂ — —
Rab	759.2	12.0	9.0	90	10 SE ₂ 15.0 dež
Dubrovnik	757.7	18.0	12.0	90	10 E ₂ — —

Vremenska napoved. Nobenih bistvenih sprememb.

Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od včeraj do danes. Iz noči do 7 je nepretrgoma rahlo deževalo, čez dan pa z manjšimi presledki pršilo ali malo deževalo. Ves dan je bilo oblačno in visoka megla. Zvečer in ponoči je tudi deževalo, po polnoči nekoliko močnejše.

Koledar

Danes, sobota, 8. decembra: Frančišek Ksav. Nedelja, 4. decembra: Barbara.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa c. 43; mr. Trnkoczy, Mestni trg 4; mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

Mestno zdravniško dežurno službo v soboto od 8 zvečer do ponedeljka do 8 zjutraj ima mest. zdrav. dr. Jože Zitko, Pleternišкова ulica 13-I. Telefon št. 47-64.

Za cestne kanale potrebuje mestna občina Ljubljana za 200.000 din cementnih kanalnih cevi in za 150.000 din litoželeznih izdelkov ter je dobava razpisana v »Službenem listu« 3. t. m.

Volitve narodnih poslancev. Občinstvo se opozarja na razglas o volitvah narodnih poslancev, ki je nabit po mestu. Iz razglasa je razvidno za vsakega volivca, na katerem volišču glasuje.

Ljubljanski velesejem bomo tudi v letu 1939. imeli dvakrat. Spomladanski bo od 3. do 12. junija, jesenski pa od 2. do 11. septembra. Na spomladanskem velesejmu bodo sodelovale vse važne panoge obrta in industrije, jesenskemu pa bo priključenih več posebnih gospodarskih in kulturnih razstav.

Dražba vseh vrst krzna divjadi v Ljubljani bo 23. januarja 1939. Pošiljke naj bodo naslovljene na »Divja koža«, Ljubljana, Velesejem.

Sv. Miklavž v Trnovskem prosvetnem domu. Sv. Miklavž bo prišel s svojim lepim spremstvom v Trnovski prosvetni dom v ponedeljek 5. t. m. Ob 6 zvečer bo obdaril vse male, ob pol 9 pa odrasle. Darila sprejemamo v nedeljo od 3-7 zvečer in v ponedeljek od 10 dalje.

Bežigrad. Miklavž bo prišel v dvorano bežigradske ljudske šole v ponedeljek, dne 5. decembra ob 6 zvečer z vsem svojim spremstvom obdariti otroke in odrasle. Vse želje in naročila za darila za otroke in odrasle sprejema dnevno pri cerkovniku župnije sv. Cirila in Metoda pri sv. Krištofu.

Ljubljansko gledališče

Drama. — Začetek ob 20.

Sobota, 3. decembra: »Dobruža 1916«. Premier-ški abonma.

Nedelja, 4. decembra, ob 15: »Snežulčica«. Mladinska predstava. Nastop sv. Miklavža. Izven. Ob 20: »Brezov gaj«. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 5. dec., ob 16: Nastop sv. Miklavža in njegovega spremstva. Izven. Globoko znižane cene od 14 din navzdol.

Opera. — Začetek ob 20.

Sobota, 3. decembra: »Na sinjem Jadranu«. Red A. Nedelja, 4. decembra, ob 15: »Trubadur«. Globoko znižane cene od 24 din navzdol. Izven.

Ob 20: »Roxa«. Izven. Ponedeljek, 5. decembra: zaprto.

Popotnikove misli

Prejmite, g. urednik, tudi od mene, večnega cestarja in popotnika, nekaj misli. Vse kraje nekdanje Kranjske sem že neštetokrat obližal in obhodil. Marsikaj vidim in slišim, kar bi morebiti kdo drugi ne. Znanje o mi vse razmere pod prejšnjimi režimi in tudi kaj se je zgodilo in gradilo pod sedanjega vlado.

Volitve se bližajo. Od mnogih strani čujem to in ono pritožbo zoper dr. Korošca. Nekateri ljudje mislijo, da zaostopar dr. Korošec vsa ministristva, ko mora biti vendar vsakomur znano, da je on samo notranji minister! Opazujem dalje, da so vsem nasprotnikom sedanje vlade največji in najboljstnejsi trn v peti naši domači duhovniki. To vas vse vprašam, kako bi mogel slovenski duhovnik zeleti svojemu narodu slabot? Saj ima on sam tudi koristi, ako se njegovemu narodu dobro godi.

Pravite, da je dr. Korošec vodja Slovencev, dr. Maček pa vodja Hrvatov. A Maček je slep. Kaj pa so bili razni Jevtič in Živkovič, bi pa morali tudi še vsi dobro vedeti. Na žalost pa Slovenci take reči radi pozabljamo. Preveč smo vajeni hlapčevanja. Zato se radi ponašamo s tujo besedo pred vsakim krošnjarjem katerekoli narodnosti. Ali ni iste pesmi pri nekaterih naših ljudeh tudi v politiki? Za tujcem derejo, domačina prezirajo...

Pokazal bom še na eno rano, ki jo opazujem zlasti po dolenskih krajih. Tam krvavo manjka zdrave pitne vode. To rodi pijančevanje na debelo. Sam sem bil dostikrat priča, ko so ljudje govorili: »Pijmo vino, voda ni zanič!« Ali je pa celo ni dobili. Naj se prihodnji zastopniki našega naroda zavamejo v prvi vrsti za zdravo pitno vodo. Potem pa več bolnišnic in sirotišnic.

Časopisju vseh vrst bi zelo priporočal: Manj tistih velikih reklamnih črk, pa več naših poročaj o naših potrebah in za naše potrebe izvršenih delih. Ljudstvo naj vidi in sliši, koliko se je za njega naredilo.

Rad bi še omenil tiso prikazen iz zadnjih dni, ki se ji prvi letača policija. Prav je, da nam skuša urediti cestni promet. Ali ljudje se zelo pritožujejo, da je pri njej premalo pravičnosti. Ozira naj se na naše, dostikrat v resnici preazke ceste in zaveda naj se, da naši vozniki niso tiste moči, kakor jo je imel nekdanji znani Martin Krpan. Oko postave naj se ozira z isto strogostjo tudi na mnoge luksuzne avtomobile, ki dostikrat ovinke kar režejo in po naših vaseh drvijo kakor divja jagla in se brez kazni in brez graje posmehujejo preplašenemu kmečkemu prebivalstvu. Eden izmed tisočih.

Roosevelt - človek, ki ni nikdar obupal

Krinka, ki si jo je nadel na shodu, mu je pomagala do zmage

Ali ni to mož, katerega življenjska pot je bila končnoveljavno zapetena zaradi hude nesreče? Leta 1921 je pri volitvah propadel, da bi to pozabil, se je s svojim prijateljem podal na polovanje na jahti Sabalo. Ko je tako križaril, je nekoč opazil na bližnji celini — gozdni požar. Htel je pomagati gasiti, potem pa je skočil ves vroč v hladno vodo v zalivu Fundy, da bi se skopal. V treh dneh je postal — hrom. Marsikdo na njegovem mestu bi obupal, zlasti še, ker so zdravniki rekli, da ni nobenega upanja več in da se je bati, da postane hrom po vsem telesu. Tudi njegova žena si ni obetala najboljšega. »Človek ne umrje prej, kakor pa mu je določeno,« je rekel v teh težkih dneh svojemu prijatelju Louisu Mc. Henryu Howeu.

Franklin Delano Roosevelt pa je hotel živeti, na vsak način živeti. Vse je opustil in se vrnil z nadčloveško voljo samo na to, da bi premagal svojo strašno bolezen. Zdravnik mu je predpisal posebne vaje, da bi si noge opomogle. Te vaje je vsak dan vestno vadil, čeprav je pri tem trpel bolj, kakor pri najtežji operaciji. Uspeh ni izostal, ozdravel in je leta 1932 pri predsedniških volitvah zmagal ta »živi mrtvec« tako prepričevalno, kakor se v ameriški politični zgodovini še ni zgodilo.

Franklin Roosevelt je sin-edinec inteligentnega farmerja (kmeta), ki je pri 50 letih vzel v zakon mlado ženo flamskega rodu z imenom Delano. Predsednik Združenih držav se še danes podpisuje Delano-Roosevelt, da ne bi opustil ime svoje matere. Vedeževalke in karte mu niso prerokovale nič dobrega, razen tega, kar je Mrs. Anna Eleonora Roosevelt, sama odlična novinarka pripovedovala, da se je njegov oče poročil, ko mu je bilo že več kot 50 let, da se bo njegova kariera začela s 30. letom in da bodo

zimski meseci za njegov poklic značilni

In v resnici je največ svojih uspehov dosegel pozimi in za predsednika Zedinjenih držav je bil izvoljen, ko je bil star 50 let — tudi pozimi.

Ravno zaradi svojega imena pa je imel velike težave. Politični nasprotniki so ga dolžili, da hoče živeti na račun slave in popularnosti Theodorja Roosevelta. In ob vsaki priliki so mu metali v obraz: Sorodnik T. Roosevelta. Preden je to mnenje ovrgel, je potreboval pol stoletja.

Po američansko

Nekoč je moral govoriti na sestanku v neki mestni četrti, kjer so imeli njegovi nasprotniki večino. Šel je z dvema prijateljskima tja, toda tako oblečen in spremljen, da je izgledal, kakor da ne bi imel 29 let, ampak 45 do 50.

Rumunska obramba zoper letalske napade.

Tudi Rumunija se izpopolnjuje v tej obrambi. Na sliki so člani civilnega prebivalstva v polni opremi.

»Smeščani!« je rekel. »Moj tovariš Franklin D. Roosevelt se je opravičil, ker ne more priti na sestanek, ker je nenadoma zbolel. Naročil mi je, naj ga nadomestim jaz in upa, da bo na prihodnji sestanek lahko že sam prišel.«

Strahopetec! Neznajčnej! In podobni klici so padali po dvorani.

»Pustite me, da govorim, meščani!« je nadaljeval »skrivnostni prijatelj«, toda ne ravno preveč s korajžjo. »Moj tovariš Roosevelt me je pooblastil — evo papirjev! —, da s tega mesta v njegovem imenu razpravljam z vami o vseh vprašanih njegovih programih. V primeru pa — dal mi je častno besedo —, da me v razpravljanju porazite, bo svojo kandidaturo umaknil. Čeprav sem v politiki novinec — bil sem živnozdravnik v Texasu —, vendar se mi je zdel njegov program tako odličen, da sem ga sprejel. Pričakujem torej vprašanj in argumentov.«

Nasprotniki so si meli roke, ker so mislili, da posele ne bo težak. In konec? Na vsa, se tako zamotana vprašanja je tako sijajno odgovarjal in vsa dokazovanja tako ovrgel, da so najbolj uporni poslušalci vzklkali: »Kakšna škoda, da niste vi naš kandidat, ne pa oni neznosni Roosevelt!«

Na te besede si je strgal ponarejeno brado, brke in odložil očala ter vzklkal: »Smejali se boste! Vaš kandidat sem jaz!«

Ta dogodek mu ni pripomogel samo zagotovo, da je pri volitvah zmagal, ampak tudi, da je postal popularen, in sicer tako, da so ga imenovali odslej naprej »naš Franklin«.

Njegova pomočnica

Kakor pa je on odličen in osvajalen govornik, prav tako je njegova žena Anna Eleonora Rooseveltova odlična književnica in časnikarka, ki svojega moža pri delu krepko podpira tudi še potem, ko je bil izvoljen za predsednika, in svojega poklica kljub temu ni opustila. Leta 1933, ko je bila prohibicija ukinjena, bi moral govoriti o vlogi žene pri prehodu iz »suhe« v »mokro« dobo. Ko so govorili o časnikiarjem, je razdelila, je zvedel, da je njegova žena Mrs. Rooseveltova v zadnji številki neke znane revije že razpravljala o tem vprašanju, kar pa on zaradi pomanjkanja časa ni bral. Ker ni hotel, da bi ga dolžili, češ da mu govore žena piše, je svoj govor popolnoma spremenil in se je časnikarjem na njemu lasten ljubezniv in preprost način opravičil.

Dve ljubezni: gozd in plavanje

Po svojih prednikih je podedoval ljubezen do narave, zlasti do drevev, do gozda. V tem se spozna, kakor malokdo v Združenih državah. Ena njegovih prvih političnih funkcij je bila v odboru za gozdove, ribolov in lov. V času svoje politične

Pohod francoskih stavkujočih delavcev v Parizu. Splošna stavka je prenehala brez hujših posledic.

karriere je izglasoval cel kup zakonov za zaščito gozdov in danes je član pri več kakor 500 društvi za zaščito gozdov. Plavanje je bilo že od nekdaj njegov najljubši šport. Od njegove bolezni dalje pa mu je postal strast, kajti ravno s tem si je spet v največji meri pridobil zdravje. Leta 1933

je 43 ameriških dnevnikov privedlo zbirko, da bi mu poklonili bazen za plavanje v Beli hiši. In vsi Američani brez razlike mišljenja so prispevali svoj obulus, cente ali dolarje, da bi naredili veselje človeku, katerega življenje vodita čudovita volja in optimizem.

Olimpijske tekme v Helsinkih leta 1940

Večje kot v Berlinu I - 133 zlatih kolajn - V St. Moritzu nastopi tudi naša vojska

Čez dve leti bodo na Finskem v Helsinkih dvanajste olimpijske tekme. Prirejene bodo še v večjem obsegu, kot prejšnje v Berlinu pred dvema letoma, o katerih so dejali, da bolj popolne ne morejo biti. Na prihodnji olimpijadi pa bo razdeljenih tudi več nagrad, kot jih je bilo v Berlinu. Zlatih bodo leta 1940 razdelili 133, dočim so jih na berlinski olimpijadi zleč 129. Pred nekaj dnevi je prirediteljski odbor za te tekme objavil tudi že podroben spored tekmovalja. Iz njega je razvidno, da bodo sicer odpadle nekatere športne panoge, kakor hokey po travi, polo tekme in rokoborba, namesto teh pa so uvedli nekatera nova tekmovalja, med drugim: Hoja moških na 10 km, tek žensk na 200 m, suvanje krogle in skok v daljavo (za ženske) in streljanje s puško. Čisto nova panoga tekmovalja pa je tudi rajalno letenje. Za to tekmovalje bi se pri nas v Jugoslaviji moral

v prvi vrsti zanimati letalski klub »Nova krila«. Pri zimskih tekmah, ki bodo v St. Moritzu, bodo nastopili tudi naši vojak.

Na prihodnjih olimpijskih tekmah, ki bodo leta 1940 na Finskem, bodo pri zimskem tekmovalju v St. Moritzu nastopili tudi naši vojak-emučarji. Na sporedu teh zimskih tekem je samo tekmovalje vojaških patrol. Te tekme so bile do sedaj samo neuradni del zimskih olimpijskih tekem, izven okvira olimpijskih tekem v ožjem smislu. Po sporu med mednarodnim olimpijskim odborom in FIS-o je to zdaj edini del emučarske olimpijske panoge. Naše vojaško zastopstvo je doseglo mnogo uspeha tudi že pri tekmah za prvenstvo Male zveze. Zaradi velikih vrtil, ki jih je pokazala naša vojska že na teh tekmah, pričakujemo, da se tudi na prihodnji olimpijadi ne bodo izkazali naši vojak ravno najslabše.

V 15 urah iz Rima v Newyork

Na svoji poti preko Italije je zadnjič sloviti ameriški letalski konstruktor Igor Sikorski — njegovo ime ravno ne pravi, da bi bil Američanec — povedal zastopniku italijanskega časopisa »Popolo d'Italia« med drugim tudi tole:

»Prepričan sem, da se bo že prihodnje leto, prav gotovo pa leta 1940, odprl redni trgovski letalski promet čez Atlantski ocean. Čim se to uresniči, bomo lahko rekli, da je trgovsko letalstvo na višku. Poleg tega pa mislim, da ne bo več tako dolgo, ko bodo letala redno čez ta ocean orjaška lukeuzna letala, s katerimi bo lahko potovalo naenkrat več kot sto potnikov. V teh letalih bodo lepo opremljene spalnice, jedilnice, prostori za kadilce in vse druge najmodernejše stvari, kakršne danes vidimo po najbolj razkošnih parnikih. Posebnost teh letal pa bo tudi v tem, da bodo mogla leteti z velikansko hitrostjo, ki je do danes še nismo dosegli. S takim prekoceanjskim orjakom bo možno preleteti progo Rim-Newyork v dvajsetih, morda celo v petnajstih urah.«

Muzej Romea in Julije

V Veroni, v »rojstnem« kraju Romea in Julije, nameravajo ustanoviti muzej, ki se bo imenoval »Muzej Romea in Julije«. Vanj bodo spravili vse, karkoli spominja nanju. Dramo s tem naslovom je

napisal angleški dramatik Shakespeare. Zato zdaj posebno v Angliji stikajo za vsem, kar je v zvezi s to dramo, da bi razstavili v omenjenem veronskem muzeju. V poštev bi prišle predvsem prve izdaje te drame, obleke, v katerih so igrali prvici vlogi Romea in Julije angleški igralci, in vse drugo, kar je s tem v zvezi.

Programi Radio Ljubljana

Sobota, 3. decembra: 12 Plošča za ploščo — pisana zmes, godba vesela in pesnice vmes — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.2 Plošča za ploščo — pisana zmes, godba vesela in pesnice vmes — 14 Napovedi — 17 Otroška ura: a) Selma Lagerlöf: Kako je Niels Holgersen potoval s divjimi gosmi. Povest v nadaljevanjih: b) gde. Manica Komanova — 17.40 Plošče — 17.50 Pregled sporeda — 18 Za delopust, igra Radijski orkester — 18.40 Zagorje v zgodovini (g. Arnost Adamič) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Na ura — 19.50 Beseda k prazniku (g. F. S. Finžgar) — 20 O znanosti politiki (urednik dr. Alojzij Kuhar) — 20.30 Pisan glasbeni večer. Sodelujejo: gg. Fr. Petan in A. Stanek (orglice in harmonika), gg. Prek, Privšek, Slovnik (kitarski trio) in ženski pevski duet, vmes nekaj šal (el. rad. igr. druž.) — 21 Napovedi, poročila — 22.15 Za dober konec igra Radijski orkester.

Drugi programi

Sobota, 3. decembra: Zagreb: 20 Opera — Sofija: 20 Beethovenove skladbe — Varšava: 18.50 Ogrski nap. 21 Orkester in solisti, 21.15 Plesna glasba — Trst-Milan: 17.15 Plesna glasba, 21 Pisan koncert, 21.50 Izbrana glasba — Rim-Bari: 21 Igra — Dunaj: 20.10 Pisan koncert, 22.30 Plesna glasba, 24 Zabavni orkester — Köln: 20.10 Opereta — Frankfurt: 20.15 Opereta — Monakovo: 20.10 Rudarski koncert — Bernomünster: 20.40 Harmonika, 21.25 Narodne pesmi, 22.05 Plesna glasba — Strasbourg: 20.15 Lorenske narodne pesmi, 20.30 Orkester in solisti — Sottens: 21.50 Massenetova opera »Thais«.

Hervey Allen:

Antonio Adverso, cesarjev pustolovec

Kača se je začela plaziti po sobi naokoli. Zdela se je, kakor da bi si svojo pot skozi sobo utirala s svojim črnim razcepljenim jezikom. Končno se je po nekako dobri četrt uri vnetega iskanja spet vrnila mirno v svojo vrečo in se zvila v klobčič.

Mnombibis je pihal.

Bilo je tako, kakor si je bil mislil. Kvarni vpliv ni bil iz te hiše. Moral ga je iskati zunaj. Za vsak primer pa je Chichingea kameleona privezal na kačo. Nekaj minut je strmela dvoglava pošast iz vreče. Male tačice in glava kameleona s svojimi naglo mežikajočimi zlatimi očesi so morale iz goba kače. Neleta pa je še vedno kakor prikovana stala na stolu.

Mnombibis je govoril z njo, medtem ko je kačo spet varno spravil. Stopila je s stola in prinesla Antonijevo krtačo za lase iz »oh«. Potegnila je iz nje nekaj kostanjevih las in jih izročila Mnombibisu. Ta je odprl svojo skatlico iz ebenovine in začel naglo oblikovati neke vrste moško figuro v sirovi obliki iz voska in pepela. V vosek je skrbno vtisnil Antonijeve lase.

Tedaj je zahteval svoje dvojno plačilo in ga dobil. Bil je že dobro navajen ceniti vrednost zlatnikov. Tako dolgo, dokler mu jih je odštevila v desno roko, je držal voščeno podobo v levi. Neleta ni imela niti najmanjšega dvoma, da je to njen mož, ki ga je držal Mnombibis v šapi. Zato je bila vesela, da mu je žrtvovala dvakrat toliko, kakor pa mu je bila prej obljubila.

Tedaj ji je dal Mnombibis nadaljnja navodila in ji ponudil rog črne kože, ki naj ga obesi pod svojo posteljo. Zagotavljal ji je, da bo dobila otroka, čim se njemu posreči dobiti pod oblast belega čarovnika. Moževa duša bo ostala zmerom pri njej, dokler bo podoba na varnem hranila. Nato jo je vprašal še nekaj o bratu Francoisu ter jo svaril pred tem, da bi šla k njemu. Vsako blebetanje o današnjih dogodkih bi vzelo čarovniji vso moč.

Nato je odšel in spet vzel s praga presušeno otročjo lobanjo. To je delovalo. Dekle so se sede pot pribite na dvorišču. Zdivjal je na svojih majhnih podplatih k njim ter jim obljubil pavljane za moč, če bodo izustile le besedico o njegovem obisku. Neleta je zaprla voščeno podobo Antonia v svojo skrinjo. Z zadovoljstvom je

opazovala, da je bila od tega dne njena tudi najbolj tiha želja pri deklah že zapoved.

Ferdinando, ki se je vrnil po celodnevem bivanju pri Mongo Tomu, je obstal na poti navzgor, kjer se je cepila stezica k majhni naselbini brata Francoisa, da bi napolnil svojo pipo. Stopil je za skale, da bi se zaščitil, da mu ne bi odpihalo iz škatle zažigalnika ter potegnil iz žepa železo in kresilni kamen. Ta trenutek pa je drsel Mnombibis od zgoraj navzdol kot senca mimo njega in izginil v goščavi. Ferdinando je obstal, še preden je kresnil z železom. Nato je opazil, da ga ta zdravnik, ki ga je dobro poznal, ni opazil.

Od časa do časa je videl črno postavo, ki se je plazila skozi plantažo. Tako sta prišla skoraj do bližine majhne kapele. Zdela se je, da je prazna. Lahno mrmrjanje iz kočice in glas potločka sta se razlegala. Ferdinando je postal nestrpen. Čemu neki je prišel semkaj ta čarovnik?

Sedaj se je začel Mnombibis plaziti iz goščave kakor kača. Preprečkal je po trebuhu ozki travnik do vhoda v kapelo. Previdno se je izognil senc križi, ki se je sedaj tik pred sončnim zapadom na dolgo vlekla čez tla. Pri vratih je počakal trenutek, se pritisnil tik ob zid in zazijal noter.

Mnombibis ni videl nič drugega kot gladko kamenito kožo z enim oknom, katere križ je metal na tla isto črno senco, kakor je ležala zunaj na ruševini. V globini je stala kamenita miza z enim svečnikom. Sedmeroglava kača — si je mislil Mnombibis. To je bila očividno miza, na kateri kristjani uživajo svojega Boga. O tem je slišal. Prostor je bil na videz kot umetna votlina, v kateri so držali Boga ujetega. Tam je celo visela majhna luč na verižici, da je mogel Bog kaj videti. Svetlika je imela rdeče oči. Mnombibis se je tega zbal. Zdela se mu je, da ga opazuje. Toda moral je kljub temu vreči vsaj en pogled na Boga.

Kljuboval je temu čuvajskemu očesu, se splazil na pol k mizi in pogledal navzgor. Na steni je bil Bog belega čarovnika, raztegnjen in z žebli pribit na drevo. Tako — to je bil torej način, kako so njihovega Boga držali v ujetništvu. Kaj pa, če bi mogli belega čarovnika ujeti in ga prav tako pribiti z žebli... eh? Potem bi imeli oba skupaj: Boga in belega človeka, ki prvega drži v ujetništvu! Oba pribita na drevo! S tem bi se naredil konec čarovniški konkurenci belega moža. In vso moč Boga na drevesu bi spravil pod svoj vpliv. Za prvi znak svoje moči je odrezal Mnombibis razpelo en kosček. Obrnil se je in se splazil k vratom. Naenkrat pa je zaslišal od zunaj človeške korake in glasove v največji bližini. Skočil je in naredil korak.

Med vrati je zadel na brata Francoisa in starega lovca iz rodu Susus, ki je služil tu kot zakristan in je prišel, da bi pozvonil Avemarijo. Za trenutek so obstali vsi trije kot okameneli. Rdeče pod-

plute oči Mnombibisa so sikale iz svojih belih obrobov peklensko v brata Francoisa.

Ferdinando se je močno razburjen dvignil, da bi boljše videl. S svojimi napol divjimi možgani, v katerih so se mešali strogi latinski obredi barcelonske katedrale in prejšnji poganjski pojmi iz materine bajte v Bangalangu, je nagonsko zaslišal tukaj dvoboj nadnaravnih umetnosti. Tam je stal čarovnik proti duhovniku.

Prestrašen zaradi nenadne prikazni na vratih svoje kapele, je svečenik naredil znamenje križa. Mnombibis mu je takoj pomolil svoj pobavran kokosov oreh, se skril v travo ter smuknil kot kača skozi grmovje, ki se je šumljaje zapiralo za njim.

Brat Francois je bil tako presenečen zaradi tega pripetljaja, da je nehotе zagrabil za to redko stvar, ki mu je prifrčala nasproti, in jo je napol zmešan držal in vrtel v rokah. Živinska epaka, ki je bila na njej narisana, je strmela vanj.

Nato pa je sledila cela vrsta pomembnih dogodkov. Stari Susu je zagledal hudičev obraz v rokah brata Francoisa in začel peklensko rjevati. Slednjič ga je bratu Francoisu zbil iz rok. Nato je še nekaj zakričal v svoji materinščini, očividno neke vrste svarilo svečeniku. Oreh se je zatrljal nekoliko naprej. Medtem pa je stari vojščak skakal okoli in nekaj iskal. Slednjič je planil k bregu potločka in se vrnil s težkim krepelcem. Zavijtel ga je in krepko udaril po orehu. Oreh se je razknil, a iz njega je skočil rumenkasti orjaški pajek. Splazil se je ritensko v travo in krilil s svojimi kleščami. Vsem trem je zagomazelo po udih. Mahoma pa je Susu skočil proti njemu in ga hotel pohoditi. Toda pajek se je začel vzpenjati po njegovih nogah. Človek je poskočil, začel kriliti in mahati. Rezki pisku podobni kriki se je izvil iz njegovih ust. Brat Francois in Ferdinando pa sta videla, kako je pajek padel z iztegnjene roke in pobegnil v prod.

»Ubij ga, oče,« je zavpil Ferdinando, ki je tedaj priskočil, »ubij ga, ubij ga!«

Svečenik se je neznansko prestrašil. Prav nič ni vedel, da je Ferdinando v bližini.

Prijela sta za palico in stekla za življo. Toda bilo je prepozno. Videla sta ga sicer še enkrat, toda pajek je že izginil med čerovjem.

»Ukradel je dušo tega človeka,« je vpil Ferdinando, ki se je vedel kot kak blaznež ter se tresel po vsem telesu.

»Bodi miren, moj sin. Saj si predober kristjan, da bi kaj takega veroval!« je rekel brat Francois. Tolazeče je položil mešancu roko na ramo. Ferdinando jo je odbil.

»Videl boš oče, pri Bogu, boš že videl!« je kričnil. »Tudi ti mu ne moreš več pomagati.«

Stopila sta nazaj in našla človeka, ki je ležal z obrazom proti zemlji. Lasje so mu stali pokonci. Ko sta ga obrnila, sta videla pene na njegovih ustnah.